

УЧЕНЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

(У 95 річницю народження Гренджі-Донського)

(Закінчення)

Про це він писав і в статті "Тарас Шевченко": "Нас, підкарпатських українців, покривали чорні хмари й мало знали ми про Тараса Шевченка. Але пізнавши його, ми також відчули його золоті слова, ми також відчули те, що він є наш, що пам'ять його дорога нам, живе і житиме серед нас.

Бо його пламенні слова також якби нам вичитані з душі. Чи ж не до нас можна найкраще прикласти його слова:

*Де нема святої волі,
Не буде там добра ніколи.*

Чи ж не для нас... його
огненні слова:

*Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля,
І неситий не виоре
На дні моря поле.
Не скує душі живої
І слова живого.
Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине.*

Як поезія Шевченка закликала український народ до боротьби з самодержавством, так і закарпатців — до визволення від колонізаторів. Гренджа-Донський звертається до Шевченка як до святого:

*"Святий, великий наш Тарасе,
Дай нам завзяття, сили,
Дай сили рани загойти,
Забути кров, руїни,
Пошли з небес серцям байдужим*

*Любов до України
О, поможи, святий Пророче,
Великий наш Тарасе,
Прогнати звідси чорні круки
І гайвороння ласе,
Налий із келиха надії
В серця холодні, кволі
І дай нам сильні, пружні м'язи
Добитися до волі".*

Вчитуючись уважно в поезію В. Гренджі-Донського ми бачимо, що багато спільного в ній є з шевченківською. Візьми хоча б Тарасове:

*Поховайте, та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кров'ю
Волю окропіте.*

Порівняйте з твором В. Гренджі-Донського "Вставай, народе!":

*Вставай, народе, зривай кайдани,
Виріж тиранів, катів убивай,
За наші сльози, за наші рани,
За наші муки — згинуть тирані!
Раби! До бою за любимий край!*

З вірою в те, що прийде колись воля в Карпати, завершується вірш Василя Гренджі-Донського "Кривава казка":

*Але я вірю, що колись
Окови він пірве,
На своїй прадідній землі
Свобідно жазиве.*

Аналогічна думка звучить у поезії "Пождіть, пождіть!":

*Пождіть, пождіть, прийде той
день,*

*Прийде свята хвилина.
Тиранів ми потрощимо,
Бо правда за плечима.
І щезнуть наші вороги,
Як станем серед поля...
Пождіть, пождіть, брати мої,
Вже недалеко воля!*

Як Шевченко був поетом-бунтарем, що кликав на боротьбу весь український народ, бо "в єдності — сила народу", так і вся поезія Василя Гренджі-Донського кликала до бою за "воленьку святу". "Карпатський соловейко" — наш поет-бунтар, наш Шевченко.

У березні 1939 року трудящі Закарпаття вперше за свою історію стали вільними. І, мабуть, не випадково, що, відкриваючи Сойм Карпатської України, її президент Августин Волошин почав саме із слів Шевченка: "Боже-провидіння дозволило мені відкрити Перший Сойм Карпатської України словами Тараса Шевченка:

*Встане Україна... світ правди
засвітить,
І помоляться на волі невольничі
діти!...*

Перший легальний український уряд прийняв розпорядження про святкування дня Тараса Шевченка щорічно 9 березня. Щиро радий з приводу цього, Василь Гренджа-Донський писав у щоденнику: "Дуже гарно. Хочеться погратулювати міністерству за таке мудре розпорядження. Великий пророк Шевченко одержав урядове признание і в Карпатській Україні!"

Неможливо уявити собі Україну без Шевченка, як і

Шевченка без України. Він був, поет-мученик, який все віддав
є і буде нашою національною для того, щоб наш народ був
гордістю, бо важко в вільним.
українській літературі знайти
йому рівного. Він радів разом з
народом і терпів теж разом з
ним. Належне місце в
українській літературі повинен
посісти Василь Гренджа-
Донський — поет-патріот,

Микола Вегеш
аспірант Ужгородського
Університету, вчитель
Синевирської середньої
школи.

“Закарпатська Правда”,
Ужгород, 24 жовтня 1991 р.,
ч.204.